

Nye familieformer

- 11.11.10. -

Med et samlivsforhold bak oss, er vi ikke lenger et ubeskrevet hvitt ark. Vi har erfaringer på godt og vondt. Svært ofte har vi også et eller flere barn. Dette påvirker tilværelsen med det nye mennesket vi er blitt glad i.

Å danne en ny familie

Med et parforhold bak oss, er vi ikke lenger et ubeskrevet hvitt ark. Vi har erfaringer på godt og vondt. Svært ofte har vi også et eller flere barn. Når vi møter et menneske som vi blir glad i, og vil dele livet med, gjelder det ikke bare oss to som elsker hverandre. Det dreier seg også om mine barn og dine barn. Han/hun skal ha et forhold til mine barn, og barna skal ha et forhold til ham/henne. Kanskje har min elskede barn som bor sammen med seg eller har samvær med. Jeg må forholde meg til disse barna og de til meg. Barna må finne ut av forholdet til den nye voksne og til hverandre. Kanskje forandrer vi voksne oss når vi blir forelsket og oppslukes mer av kjæresten. Barna skal dele en eller kanskje begge sine foreldre med en ny voksen person og andre barn. Etter hvert kommer det nye barn til i det nye parforholdet. Her er det mange muligheter for blindgater, allianser og lojaliteter. Det er mange å være glad i, mange å dele med og mange å slåss med. På laget kan dessuten følge dobbelt sett av besteforeldre, onkler og tanter.

Mange mulige familievariasjoner

Det er mange variasjoner av sammensatte familier. Hun har barn og treffer en barnløs mann, eller både hun og han har barn før de møtes. Etter hvert får de felles barn. Far bor ikke sammen med egne barn, men har samvær med dem. Mor har barn som har samvær med biologisk far. Far har barn, men mor har ingen. Mor eller far eller begge har barn og praktiserer delt fast bosted. Kanskje bor barna en uke hos hver av foreldrene.

Å bli en hel familie

Det tar tid å slutte en ny person inn i en familie. Mange føler at de aldri slipper riktig inn i familien. De blir sittende i utkanten som en slags gjest. Hvis begge har barn, kan de fortsette som to familier, men under samme tak. Den nye voksenpersonen må få mulighet til å opparbeide seg et eget forhold til ungene. Samtidig må de selv være åpne for partnerens barn. Både foreldrene og kjærestene må ta høyde for at barn trenger tid for å tilpasse seg et nytt menneske. Når vi slår oss sammen med noen som har barn, knytter vi oss til en hel familie, ikke bare til en kjæreste. Biologisk foreldre kan påvirke forholdet mellom barna og den nye partneren selv om de ikke bor sammen med barna.

Forholdet til barna

Det er ingen enkel prosess å danne en familie. Forholdet mellom barn og foreldre er en av grunnpilarene i livet. Etter et samlivsbrudd er det mange foreldre som bekymrer seg for at de har gitt barna en dårlig start. De kan ha skyldfølelse og vil prøve å beskytte barna mot nye påkjenninger. Da kan det være vanskelig for den nye å nærme seg. Det kan være lite slingsmon for en ny person til å føle seg fram og opparbeide sitt eget forhold til barna. Et godt startgrunnlag for å danne en ny familie kan være at den biologiske mor eller far har et avklart forhold til tidligere partner, og at samlivsbruddet er bearbejdet på en god måte. Men det er ikke alltid at det er mulig. Hvis den nye kjæresten har kommet inn i bildet før samlivsbruddet, kan det skape ekstra vansker både for voksne og barn.

Beskyttelse mot "steforeldre"

Hvis det oppstår konflikter, er det lett å gå mellom barna og kjæresten. Kanskje synes mor/far at kjæresten er for streng eller ikke forstår ungene helt. Beskyttelsen kan bli en hindring for utviklingen av en relasjon mellom barna og den andre voksne.

Det at foreldrene beskytter barna på denne måten skjer også i kjernefamilien, men det får ikke de samme følgene. Biologiske foreldre har allerede i utgangspunktet et forhold til sine barn. De er foreldre pr. definisjon, og det er ikke så lett å stille spørsmålstegn ved deres kjærlighet til barna.

Biologisk foreldre går mellom barna og kjæresten

I familier der barna ikke utvikler et direkte forhold til den andre voksne, kan de biologiske foreldre opptre som meklere/sentralbord. Alle henvendelser skjer gjennom mor/far. Ungene klager til dem når de synes den andre er urettferdig, og det samme gjør kjæresten. Mor/far må videreformidle, tolke og forhandle. De har "vetoretten" og ansvaret alene. Det kan bli slitsomt i lengden.

Barnas motvilje/sjalu:

Barna kan føle seg forstøtt, sjalu og sveket når det kommer en ny viktig person inn i mors eller fars liv.

Forholdet til samværforeldren kan være skjørt. De sees så sjelden. Barna kan føle seg avvist hvis samværforeldren får ny partner. Med ny familie og nye barn å forholde seg til, kan barna bli redd for å miste den lille kontakten de har. En av foreldrene kan bli lei seg, når den andre har funnet seg en kjæreste, og barna prøver å være lojale ved ikke å like den andre.

Det er naturlig at barna vil prøve ut den nye personen. Så lenge de får lov, kan de fortsette å henvende seg bare til mor/far og søke støtte hos dem mot den nye personen. I begynnelsen kan det være nødvendig med en direkte oppmuntring av forholdet mellom barna og ny voksenperson.

Erstatning til mor/far eller i tillegg til

Forholdet til den av foreldrene som barna ikke bor sammen med, er viktig. Barn er lojale mot sine foreldre. De kan føle at den nye kjæresten prøver å ta mors eller fars plass, eller biologisk foreldre er redd for det. Da havner barna lett i en lojalitetskonflikt. Barn har også stor omtanke for sine foreldre. De merker om den andre foreldren blir lei seg. Barn kan avvise ny kjæreste i lojalitet til sin sårede foreldre. Å ha ordnet opp i forholdet som var, kan gjøre det lettere for barna å tilpasse seg en ny familie.

Den nye voksenpersonen kan ha mye positivt å bidra med i forhold til barna. De stiller opp for barna, er med dem i hverdagen kanskje gjennom hele oppveksten. De bidrar med sin kjærlighet og omsorg, sine erfaringer og personlighet. De blir viktige og uerstattelige personer for barna.

Ikke alle biologiske foreldre stiller opp for barna sine. Da er det ekstra godt for barna at en annen voksen kan være der for dem.

Barna har ingen foreldre å miste.

I forbindelse med samlivsbrudd er barn ofte redd for å miste den av foreldrene som de ikke skal bo sammen med. Å dele foreldren sin med nye barn eller en kjæreste, kan føles som å miste, eller at de ikke er like viktige som før. Kanskje bor den biologiske foreldren sammen med en ny familie og ser mer dem enn de ser egne barn. Barna kan føle seg satt på side linja.

Det er mange måter å være "steforeldre" på

Roller som ny voksenperson varierer etter familiens behov. Hvor gamle barna er og hvor nær den foreldren som ikke bor sammen med barna er, spiller inn. Små barn vil ha mer behov for en omsorgsperson, mens for store barn, ungdom, blir det mer som en voksen fortrolig. Uansett må de finne sitt samspill.

Å få nye søsken.

I familier der begge foreldre har biologiske barn, må ikke bare barn og ny voksenperson opparbeide et forhold til hverandre, men også barna må finne sin plass overfor hverandre. De blir en søskenflokk med ulike forhold til hverandre. Her kan det oppstå sjalusi og følelse av urettferdig behandling. Det blir anklager om å ta mer hensyn til egne barn, eller barna føler at de må dele mor/far med mange flere.

Barn som er på samvær

Noen familier får barn på samvær i helgene, og feriene. Foreldre som ikke har daglig kontakt med barna sine, vil gjerne stelle til litt ekstra hyggelig når barna er der, og forsøke å ta igjen noe av det tapte. Dette er ikke alltid like enkelt å takle for den nye partneren. De kan oppleve seg sjalu og tilsidesatt. Den nye partneren vil neppe godta at egne barn stilles i bakgrunnen, og at "samværsbarna" går foran egne barn. Det føles urettferdig for barna, og det må finnes løsninger der alle kan tilgodeses.

Barn som kommer på samvær, trenger et godt forhold også til mors/fars kjæreste. De trenger å føle seg hjemme i begge hjem. Hvis mors og fars familier har forskjellige regler eller veldig forskjellige måter gjøre ting på, kan det være vanskelig å takle for samværsbarna. De er kanskje ikke like vant til å være hos samværsforeldren. For eksempel tillater noen familier mer åpen konflikt og kjefting enn andre. Dette kan være skremmende for barn som ikke er vant til det, og de sier ikke alltid ifra. Noen ganger kan de si det til den foreldren som de bor fast hos. Barn er utlevert til de voksenpersonene de har rundt seg. De er avhengig av den beskyttelsen og behandling vi voksne gir dem. De kan bli reddet eller oppleve ubehag uten at de sier noe om det, og det kan være vanskelig for en voksenperson å se det. Voksne har et annet perspektiv. De har stort sett mer kontroll over livsbetingelsene sine enn barn.

Nye barn blir født.

Nye barn blir født. De kan bli brobyggere som knytter familier sammen. Spørsmål som vi som voksen kan stille oss og hverandre: "Er jeg like glad i "dine" som i "mine" barna?" "Er vi helt rettferdige?" Sjalusi er et tema i alle familier, men kan være mer sårbart i nye familier.

Besteforeldre, tanter, onkler.

Forholdet til utvidet familie blir annerledes i nye familier. Det blir flere sett besteforeldre, tanter og onkler – mange tråder å trekke i – mange som vil ha en mening om hvordan barna skal ha det, mange som kan gjøre forskjell, men også mange som kan stille opp for barna og være glad i dem.

Nyfamiliens muligheter

En nyfamilie som fungerer godt, åpner muligheter. Det er en familie der alle føler at de hører til og har sin plass. Det er mange medlemmer og mye liv. Den byr på utviklingsmuligheter både for voksne og barn. Det er flere personer å støtte seg til når livet røyner på med vanskeligheter. Mor og fars nye kjæreste blir en positiv og betydningsfull voksenperson som hører til i barnas liv som de vil vende seg til og ha med seg også som voksne.

Dagny Rygh